

Trollhättans första studenter

Texter från Tidningen Trollhättan med
bilder från Innovatums bildarkiv.

Den nya byggnaden för samrealskolan blev färdig 1936. Skolan fick kommunalt gymnasium 1951 och första studentexamen förrättades den 7 och 8 maj 1954. Sedan blev skolan högre allmänt läroverk. Bilden bör vara tagen cirka år 1940. Man ser de skyddande sandlådorna framför de nedre fönstren under andra världskriget. Läroverket har sedan tillbyggt med ett flertal skolbyggnader.

Foto och text från Walter Göranssons bildsamling.

Trollhättan i januari 2017

Annika Hjortkap

1951

Skolhistoriskt för Trollhättan - gymnasiestart

Artikel i Tidningen Trollhättan torsdagen 30 augusti 1951

Onsdagen var en stor skoldag för Trollhättans vidkommande, då det dels var premiär för den nya Stavreskolan och dels premiär för gymnasiet. Vid uppropet i läroverket kunde rektor Wessberg inte bara hälsa alla realskoleelever välkomna utan även den första årskullen till stadens gymnasium – som nu efter många års träget arbete och förhoppningar på onsdagen var en realitet.

I sitt hälsningsanförande erinrade rektor Claës Wessberg om gymnasiets tillkomst och framhöll att det ligger ett trettioårigt önskemål bakom tillkomsten av detsamma. Han erinrade om myndigheternas sega kamp för gymnasiets tillkomst och framhöll att gymnasiets tillkomst bör förplikta eleverna att göra sitt bästa. Gymnasieeleverna blir också ett föredöme för sina yngre kamrater. Rektorn hoppades till slut att alla skulle göra sitt bästa i studiearbetet.

Totala antalet elever i läroverket kan ännu ej exakt angivas, meddelar rektor Wessberg på tidningens förfrågan, men siffran borde hålla sig omkring fyrahundra. Först efter några dagar blir det möjligt att meddela exakta antalet. Realskolan omfattar i år endast elva avdelningar, beroende på att fjärde klassen i år endast delas i två avdelningar i stället för tre tidigare. För att en klass skall få delas på tre avdelningar erfordras sjuttioen elever och fjärde klassen innehåller i år endast femtiosju. De övriga tre klasserna är alltså tredelade och samma trängsel råder där som tidigare. Trots att antalet avdelningar sjunkit med en har antalet elever ökat.

Antalet lärare i hela läroverket har ökat från fjolårets tjugoen till tjugotvå.

1954

Kyrkoherde Martin Sterner, skolans inspektor och fru May Dahlgren välkomnas av vaktmästare Per Hallerbäck till fredagens förhör (vänstra bilden).

Den optimistiska kvartetten examinander på mittbilden är från vänster Kurt Stenberg, Brita Albinson, Gertrud Bergström och Birgitta Remnér.

Tryckt stämning före latinförhöret - examinanderna Roland Hällfors och Bertil Malmberg tillsammans med lektor Ingelman-Sundberg.

Källa: Tidningen Trollhättan 1954-05-08.

”Sjung om studentens .....” för första gången i Trollhättan **Trollhättans första 13 studenter klara i går** **Artikel i Tidningen Trollhättan lördagen 8 maj 1954**

Tretton vid bordet ... Ungefär efter de givna förutsättningarna att någon i den portionen människor måste falla undan anlände den första omgången examinander till läroverket i Trollhättan på fredagsmorgonen för att gå de sista proven för sin studentexamen.

Samtliga klarade sig och det behövdes inga kräpp-papprade hästvagnar eller handmålade sockerlådor för att de första tretton skulle uppleva sin skoltids största glädje. Den historiska tidpunkt, när gymnasister i Trollhättan för första gången avlagt studentprov, var inne.

Klockan tjugo i nio anlände censorerna professorerna H.S. Angart, Lund och H.M. Valentin, Uppsala och lektor K.O. Sjögren, Hvitfeldtska läro-

verket i Göteborg och mottogs av rektor C.E. Wessberg som celebrerade dagens högtid med frack.

I tre grupper om mellan tre och fem examinander bänkade sig ungdomarna till förhör. Examensvittnen var fru May Dahlgren, kraftverksdirektör I.E. Hedenblad och riksdagsman A. Lundqvist.

Med avbrott för lunch mellan halv tolv och kvart över ett skedde förhören. Censorers och lärares överläggning var klar tjugosju minuter över fem på eftermiddagen.

Det var stor flaggning

på torget, sju stora dukar vinkade över Drottningtorget, men i övrigt märktes intet av stundens allvar vid skolan. Undervisningen hade för de skolavdelningar som fått flytta på sig för att bereda examinander plats, flyttats över till olika lokaler i närheten av skolan.

En av de första examinanderna som anlände till skolan var Kalevi Luukkonen-Andersson som legat sjuk en månad före slutprovet. Han kom i bil och hade med sig kudde, filt och lakan för att ligga i lärarinne-rummet och förhöras efter de vanliga grupperna. Under till exempel språkförhören fick han förhöras liggande, men han fick sitta upp när han behövde använda pennan.

Det blev handskakningar och lite snack på gårdsplanen bland examinanderna när listan över de godkända stiftades upp. För de flesta gällde det givetvis att mamma och pappa så fort som möjligt fick veta ”att jag i alla fall klarade mej”.

–Att dom inte fick sätta på sej studentmössorna, sa’ gemene man på staden.

–Det kanske någon gång också kan bli uppdelat på tre dagar, sade rektor Wessberg. Det gick ju lyckligt, men inte utan besvär. Så mycket vågar man säga.

Stämningen lär ha varit nästan lika tryckt bland lärare som bland examinander. En studentexamen är i alla fall en studentexamen och första gången är det förstas lite knepigare.

De som i går godkändes vid studentproven var sålunda i L III³ Roland Hällfors, Bertil Malmberg, Berit Janzon, Reidun Pettersson och i R III³ Wilbert Algotson, Kalevi Luukkonen-Andersson, Kurt Stenberg, Anna-Brita Albinson, Gertrud Bergström, Lena Martinsson, Inga-Maj Persson, Birgitta Remnér och Birgitta Söderström.

Studenttider för lördagen

Från Tidningen Trollhättan lördagen 8 maj 1954.

I dag klockan kvart i fyra är de tjugotre examinanderna kallade till skolan för att där överlämna sina vegamössor - eller prøvotidskepsar som de också fått heta - och sätta på sig de vita studentmössorna. Utkomna på trappan hälsas studenterna av stadsfullmäktiges ordförande riksdagsman A. Lundqvist. Ungdomarna går därefter ner till torget och bli hyllade av sina anhöriga. Angränsande gator till torget intill skolan är därvid avstängda för trafik. Studenterna blir därefter föremål för Trollhätte-Gillet gratulation. Rektor kommer att tala samt en elev. Därefter anträdes tåget till Gullön, tillsammans med NTO:s musikkår, där fallen skall hälsa stadens första studenter. Till Gullön har dock inte andra än studenter och lärare tillträde. Det blir därefter återtag till skolan, där upplösning sker. Middagen på Stadshotellet blir klockan halv nio.

1 000 kronors check till läroverket vid studentfest

Från Tidningen Trollhättan tisdagen 11 maj 1954.

En av hedersgästerna vid studentmiddagen i Trollhättan på lördagen var gamle förre folkskoleinspektör Oskar Hellner, en verklig hedersman. Han har redan förut varit frikostig mot läroverket, också den här gången visade han sin välvilja. Rektor Wessberg fick ett brev under studentmiddagens lopp med besked om att han inte fick öppna brevet förrän han kom hem. Och när rektorn kom hem och öppnade brevet låg det en check på 1 000 kronor däri, varigenom den gamle folkskoleinspektören lämnade ett tillskott till Oskar Hellners fond, som tidigare donerats till läroverket. Ursprungligen var denna fond avsedd till fria läroböcker åt en elev, men sedan kommunen tog hand om läroböckerna har stipendiefonden enligt donators ändrade disposition använts till en duktig och behövande trollhättelev i skolan.

Tillskottet på 1 000 kronor är välkommet, liksom eventuella andra donationer till vårt läroverk, som kanske inte är så särskilt lyckligt lottat med donationer av detta slag.

Trollhättan i studentfeber

Ingen trollhättestudent av nåd,
alla fick sin rätt, censorbesked

Artikel i Tidningen Trollhättan tisdagen 11 maj 1954

Det var en verklig folkfest i Trollhättan, när de första tjugotre studenterna från kommunala gymnasiet mottogs av staden både officiellt och inofficiellt. Frågan är, om inte publikrekordet på Drottningtorget, då kung Gustaf Adolf gästade vår stad, slogs, i varje fall var det både trängsel och sydländska scener, glädje och festivitas, leven och fanfarer.

Artur Lundqvist, stadsfullmäktiges ordförande, håller tal för Trollhättans första studentkull. Foto Sven Stertman i maj 1954.

Framemot klockan fyra på lördagseftermiddagen var det tämligen tätbefolkat på Drottningtorget. NTO.s förnämligt uniformerade musikkår stod uppställd vid sidan av entrén, Drottninggatan hade stängts av för trafik och polisen försökte så gott det nu gick att hålla ordning på folkskarorna. Så öppnades läroverkets portar och ut kom rektor Wessberg, följd av de tjugotre vitmössorna med var sin ros i händerna. De hälsades med jubel, de såg faktiskt en smula bortkomna ut, men efterhand som de blev varma i kläderna blev det genast lite muntrare. Musiken spelade och så trädde stadsfullmäktiges ordförande riksdagsman Artur Lundqvist - själv examensvittne - fram till micken och hälsade de nybakade studenterna välkomna samt lyckönskade dem å stadens vägnar. Han uttryckte också samhällets glädje över att stadens första studentkull nu var klar att träda ut i livet, därigenom har ett stort steg tagits. Samhället behöver väl utbildade medborgare och stora uppgifter väntar er, sade herr Lundqvist. Det var ett tal som gick direkt till hjärtat och att det låg både glädje och god mening bakom var alla på torget på det klara med.

Sydländska scener

blev det sedan, när den mera privata hyllningen vidtog.

Folk bröt polisavspärrningarna när studenterna gick nedför trappan och på några sekunder var den öppna platsen nedanför stora trappan ett böljande människohav, där man hurrade, skrek och klappade om varandra. Blommor hängdes på studenterna, man hissade dem, hurrade och lyckönskade. Det var nätt och jämt rabatterna på gräsmattan klarade sig, ty det var spontan glädje och ohämmad uppsluppenhet över hela tillställningen.

Det fotograferades livligt, lektor Söderberg filmade för fullt och uppe framför skolan stod rektor, censorer och lärare och såg en smula övergivna ut. Men alla var nöjda och belåtna när den första studentexamens egentliga inofficiella firande ägde rum. Musiken spelade och så gick man åter upp för att fortsätta hyllningen. Direktör Sigurd Stridsberg som en god stund skymt fotograferna, framträdde och hyllade de nya studenterna å Trollhätte-Gillets vägnar. Alla fick en fin minnesnål med Trollhättans vapen och datum och även rektorn fick en för att han åter låtit trollhätteborna få se de gamla vegamössorna.

Ökad förståelse för kulturvärdena

Sedan blev det rektor Wessbergs tur att ta till orda. Han tackade för det förtroende som visats skolan genom att den fått utbilda och utexaminera dessa första tjugotre studenter. Han beklagade lokalsvårigheterna, tidigast 1955 på hösten kunde man räkna med lättnad, så även nästa studentkull får finna sig i lokalbrist.

Samhällets förståelse för gymnasiet tackade rektorn för och han menade sig spåra avsevärt förbättrad samhällsanda, när det gällde de kulturella värdena. Sist utbragte rektorn ett leve för Trollhättans stad.

Bra slippa resa till Vänersborgsgymnasiet

Nybakade Rune Johansson som länge stått och kikat på en stor fusklapp (vi trodde det var "Sjung om studentens lyckliga ..." han lärde sig texten till) steg fram och uttalade sin och kamraternas glädje över att man nu kunnat avlägga studentexamen i Trollhättan.

Man slipper nu fara in till Vänersborgsgymnasiet och så summerade Rune Johansson ihop restiden per läsår till hela nio dygn, det vill säga halva jullovet, som man fick sitta i buss om man skulle resa till grannstaden för att plugga.

Mer än en trollhättebo drog på smilbandet, de där tongångarna hos den unga generationen visar att animositeten – i all gemytlighet – mot grannstaden är djupt rotad. Så tackades rektor och lärare för allt arbete och Rune Johansson hoppades att denna strålande vårdag alltid skulle prägla skolan. Mätte det aldrig bli höst eller vinter över vår skola, sade Rune Johansson, utan en enda vår och sommar!

Ja, så hurrade man igen och därmed var det officiella mottagandet framför den pampiga och vackra läroverksbyggnaden till ända.

Man ställde så upp. Gymnasisten Lennart Karlsson trädde fram med skolans svenska fana och Lasse Persson – även han blivande abiturient nästa år – med skolans standar. Musikkåren klämde i och med rektorn och de båda klassföreståndarna i sista ringen – lektor Sven Ingelman-Sundberg och adjunkt B. Börjesson – i spetsen tågade studenterna, som närmast liknade vandrande blomsteraffärer eller ballongförsäljare, glatt sjungande prins Gustafs odödliga studentsång över Klaffbron ned till Strömkarlsbron. Våldiga människomassor kantade vägen.

Utanför skolan på Drottninggatan.
Foto Sven Stertman i maj 1954.

Folk sprang fram och gav studenterna blommor, leven höjdes och hyllningarna var livliga och spontana. Det var ett vackert och ståtligt tåg och en stolt skara lärare som tågade fram till musikens klämmiga toner. Kanske tyckte en del att studenterna var lite tillknäppta i sin glädje, jämfört med vad som brukar hända i grannstäderna, men man kan nog ändå inte misstaga sig på att alla var gripna av stundens högtid och de överståndna mödornas glädje.

Vid Klaffbron.
Foto Sven Stertman i maj 1954.

Brusande fall vid sagoomspunnen ö

Driftschefen Henning stod nere på Strömkarlsbron och tog emot tåget. Man gick ut på Gullön och dammluckorna öppnades, medan Göta älvs väldiga vattenmassor lösa och frigjorda under femton minuter brusade fram i den gamla strömfåran. Man försökte överrösta bruset med "Sjung om studentens.....", men det gick inte så bra. Det hurrades för Sverige och sedan bar det i väg tillbaka till skolan, där studenttåget upplöstes och mer eller mindre kufiska åkdon hämtade nöjda och belättna studenter och studentkor. Så vidtog det mera privata studentfirandet i hemmen.

På Gullön.
Foto Sven Stertman i maj 1954.

Bengaliskt belyst studentmiddag

Mycket folk hade samlats utanför Stadshotellet på aftonen, då studentmiddagen – stadens första i sitt slag – skulle gå av stapeln. En feststämd publik hade samlats. I sommarverandan gav Trollhättans stad sin middag för studenterna och en del inbjudna. Sedan alla bänkat sig – rektorn med hela skaran av studenter kring sig, flankerade av respektive klassföreståndare och med Gertrud Bergström och Kerstin Särenholm i respektive R III och L III vid sidan, medan han mitt emot sig hade stadsfullmäktiges ordförande, lokalstyrelsens ordförande, censorer etcetera – hälsade riksdagsman Lundqvist välkommen, välgörande kort och koncist. Han underströk nu att det inte bara var omtanke om ungdomen

som gjort att staden iklätt sig uppoffringarna för ett kommunalt gymnasium. Folk ställer också vissa krav på ett samhälle, vari man skall verka, att det finns goda utbildningsmöjligheter för ungdomen. Starten har varit god, det är alla överens om, vi hoppas att fortsättningen blir likadan. Han önskade studenterna framgång i livet, det kommer inte att saknas arbetsuppgifter för dem.

Senare talade rektor Wessberg och hyllade den närvarande, pigge åttiofemåringen, förre folkskoleinspektör Hellner som redan 1918 förde fram gymnasiefrågan i vår stad. Han erinrade också om framlidne kommunalborgmästare Joabsons insatser på området, men det var först i samband med samrealskolans femtioårsjubileum, som gymnasiefrågan mognade. 1950 var utredningen klar och 1951 beviljades framställningen om inrättande av ett kommunalt gymnasium. Det var lite besvärligt till en början för latinlinjen, men den kom dock till stånd och nu hoppas man på en allmän linje.

Rektorn tackade stadens myndigheter och även vattenfallsstyrelsen för dess frikostighet med vattnet i fallen dagen till ära. Även lärarna i skolan fick en honnör.

Skolans inspektor, kyrkoherde Martin Sterner, höll ett högstämt tal med utgång från studentsången. Han tyckte sig aldrig ha hört studentsången sjungas med sådan geist som i dag. Varför och varthän, det är frågan. Det är samma ungdom i dag som det alltid varit. Inte veta, men tro är mottot. Han lyckönskade de nya vitmössorna och så sjöngs studentsången med känsla och övertygelse.

Realaren Gertrud Bergström höll ett charmant tal, ledig och otvunget, vari hon uttryckte lokalpatrioternas glädje över att staden nu kan frambringa egna studenter, hon tackade staden och rektorn samt lärare och hoppades att den första studentkullen skulle följas av en lång rad andra.

Lokalstyrelsens ordförande, fru Mary Dahlgren, talade även och uttryckte styrelsens glädje över att studentexamen nu avlagts samt tackade staden och rektor och lärare.

Även en censor, professor Vallentin, Uppsala, höll ett utmärkt tal. Han gav trollhättestudenterna det betyget att de ej fått sin examen av hygglighet utan de har bara fått sin rätt. Det var ett fint betyg – kanske det finaste på hela kvällen – till skolan, lärare och studenter.

På Gullön.
Foto Sven Stertman i maj 1954.

Så gav han också vattenfallsstyrelsen en honnör för studentvattnet, en unik hyllning till sina studenter som ingen stad i vårt land kan visa maken till.

Ja, det var en högtidlig studentfest. När glacen bars in släcktes belysningen och musiken spelade "Lysmasken". Bengaliska eldar i rött, grönt och gult tändes utanför verandafönstren och en förtätad stämning uppstod. Direktör Frank är en förnämlig regissör av tillställningar av denna art.

På läroverkstrappan.
Foto Sven Stertman i maj 1954.

Så började dansen trädas och lärarna dansade med sina studenter och studenterna med varandra. Kanske många av dem först nu tyckte att "de lyckliga dagarna" riktigt börjat. Jo, kanske redan när cigaretter bjöds omkring och man fick röka på offentlig lokal i sällskap med lärare och honoratiores.

Trollhättans första studenter hade tagits emot med stora famnen av en stad och befolkning som gläds över varje framsteg för vår stad.

Våra nya tjugotre studenter är följande (även fredagens abiturienter tas med):

Wilgot Algotson, Leif Andersson, Erling Gustavsson, Rune Johansson, Kalevi Luukkonen-Andersson, Bertil Olsson, Kurt Stenberg, Anna-Brita Albinson, Gertrud Bergström, Lena Martinsson, Inga-Maj Persson,

Birgitta Remner, Birgitta Söderström samtliga från ring R^3 , Torsten Båth, Roland Hällfors, Bertil Malmberg, Gunbritt Ahlqvist, Ingalis Hallberg, Berit Janzon, Reidun Pettersson, Gunnel Rolander, Jeanette Schürmann, Kerstin Särenholm från ring L^3 .